

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2515

Vragen van het lid **Ceder** (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens: discriminatie vanwege medische redenen bij onder bewind gestelde klant* (ingezonden 14 maart 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Struycken** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 23 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1840

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens (met oordeelnummer 2024–69)?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw visie op het oordeel van het College voor de Rechten van de Mens waarin wordt gesteld dat Coolblue Energie discrimineert vanwege medische redenen en verboden onderscheid maakt door een onder bewind gestelde klant een borg te vragen?

Antwoord 2

Over deze uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens kan ik het volgende opmerken. In deze zaak werd vastgesteld dat Coolblue Energie indirect onderscheid maakte op grond van handicap of chronische ziekte door een borgsom te vragen aan een klant die onder bewind stond vanwege dementie. Volgens het College was er geen sprake van een objectieve rechtvaardiging voor het indirecte onderscheid.

Het oordeel onderstreept dat commerciële risicoafwegingen geen vrijbrief mogen zijn voor uitsluiting van kwetsbare groepen, zeker niet als die onder rechterlijk toezicht staan. Het is goed dat het College hierover duidelijkheid heeft geboden.

Discriminatie vanwege medische redenen en verboden onderscheid zijn niet toegestaan. Nederland is aangesloten bij het Verdrag inzake de rechten van

¹ College voor de Rechten van de Mens, 13 augustus 2025, Oordeelnummer 2024–69 (<https://oordelen.mensenrechten.nl/oordeel/2024-69>).

personen met een handicap,² welk verdrag op grond van artikel 1 tot doel heeft het bevorderen, beschermen en waarborgen van het volledige en gelijke genot van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden door personen met een handicap. Staten dienen te erkennen dat mensen gelijk zijn voor de wet en zich te verplichten tot het verbieden van elke vorm van discriminatie (artikel 5 van het Verdrag) en staten moeten passende maatregelen nemen om voor personen met een handicap toegang te waarborgen tot diensten (artikel 9 van het Verdrag). Personen met een handicap hebben recht op erkenning als rechtssubject, ook als ze onder bewind staan. Ze moeten toegang hebben tot ondersteuning bij het nemen van beslissingen (artikel 12 van het Verdrag).

Ook wil ik in dit verband verwijzen naar de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Een bedrijf mag bij het aanbieden of verlenen van toegang tot goederen of diensten en bij het uitsluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten geen onderscheid maken op grond van handicap of chronische ziekte (artikel 5b, lid 1 en onder a. van de Wgbh/cz).

Naast het recht op gelijke behandeling raakt dit oordeel ook de bescherming van de (financiële) positie van kwetsbare mensen.

In dit verband verwijs ik naar het Burgerlijk Wetboek dat de mogelijkheid biedt om de (financiële) positie van kwetsbare mensen te beschermen door een beschermingsmaatregel in te stellen: curatele, onderbewindstelling of mentorschap (zie de titels 16, 18 en 19 van Boek 1 BW). Daarover stuurde ik uw Kamer recent een uitgebreide brief.³

Onderbewindstelling wordt ingesteld als iemand zijn financiële belangen niet goed kan behartigen, bijvoorbeeld door verkwisting, schulden of medische redenen (art. 1:438 BW). In Uw Kamervragen gaat het om beschermingsbewind om medische redenen, waarbij de kantonrechter op verzoek van betrokkene of diens naasten bewind kan instellen (art. 1:431 lid 1 sub a BW). Een bewindvoerder beheert dan de financiën onder toezicht van de rechter. De kantonrechter kan besluiten het bewind te registreren in het Centraal Curatele- en Bewindregister (CCBR), zodat derden – zoals notarissen, verhuurders of schuldeisers – kunnen nagaan of iemand onder bewind staat. Dit biedt bijvoorbeeld de zekerheid in het economisch verkeer dat huiseigenaren of bedrijven niet zonder instemming van een bewindvoerder transacties aangaan met mensen die daartoe niet bevoegd of financieel in staat blijken te zijn.

Dienstenaanbieders, zoals energiebedrijven, mogen financiële risico's beperken, bijvoorbeeld via borgsommen of krediettoetsen, maar deze maatregelen moeten zorgvuldig, proportioneel en niet discriminerend zijn. Het enkele feit dat iemand onder bewind staat, mag geen automatische grond zijn voor het vragen van extra zekerheden voor financiële verplichtingen. Bewindvoering vanwege medische redenen betekent niet per definitie dat iemand financieel risicovol is. Beschermingsbewind kan juist zorgen voor stabiliteit. Het is aan de wederpartij om al dan niet contact op te nemen met de bewindvoerder om te controleren of de overeenkomst doorgang mag vinden.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u het gebruik van het bewindsregister door kredietonderzoekers? En heeft u zicht op in welke mate dit gebeurt?

Antwoord 3

Het Centraal Curatele- en Bewindregister (CCBR) is een openbaar register op grond van artikel 1:391 BW en is door iedereen (online) te raadplegen. Het register is niet bedoeld als instrument voor commerciële risicoselectie. Wel kan een leverancier door het inzien van het register en het benaderen van een bewindvoerder voorkomen dat onverhoeds een contract ongedaan wordt gemaakt.

Ik heb geen zicht op hoe vaak het CCBR wordt geraadpleegd. De mate waarin gebruik wordt gemaakt van het CCBR wordt op dit moment niet geregi-

² *Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (New York, 13 december 2006. Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2007, nr. 169.*

³ *Kamerstukken II, 24 515, nr. 795.*

streerd. De verstrekking van gegevens uit het CCBR via een software-koppeling is voorbehouden aan partijen die een gebruikersovereenkomst sluiten met de Rechtspraak. In die overeenkomst verklaren afnemers van gegevens zich bij het hergebruik te houden aan de regels voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals in art. 10 van de Grondwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Vraag 4

In hoeverre heeft u kennisgenomen van soortgelijke situaties waar barrières worden opgeworpen voor personen onder bewind in het afsluiten van energie-, huur-, telecom- en/ of gelijksoortige contracten?

Antwoord 4

Bij Uw vraag naar soortgelijke situaties ga ik uit van de situatie waarin bedrijven op basis van het (doen) raadplegen van het CCBR verboden onderscheid maken door een om medische redenen onder bewind gestelde klant uit te sluiten. In hoeverre dat aan de orde is, is mij niet bekend.

Vraag 5

Is er volgens u sprake van een incidenteel misverstand of schuilt er een structureel probleem achter deze uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens?

Antwoord 5

Zoals aangegeven in vraag 4, is mij is niet bekend in hoeverre soortgelijke situaties aan de orde zijn. Ik kan hiermee niet oordelen of er sprake is van een incidenteel misverstand of een structureel probleem.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de stelling dat het aanvaarden van hulp bij geldzaken door een bewindvoerder juist zekerheden moet bieden en dit daarmee geen risico is voor een verkopende partij?

Antwoord 6

Zoals ik in antwoord op vraag 2 aangaf, houdt een onderbewindstelling in dat de financiële belangen van betrokkene worden behartigd door een bewindvoerder die onder toezicht staat van de rechter. Dat biedt in veel gevallen meer stabiliteit en controle dan wanneer iemand zelfstandig financiële verplichtingen aangaat. Het aanvaarden van hulp bij geldzaken moet de verkopende partij dan ook juist de zekerheid bieden dat de verplichtingen uit de koopovereenkomst worden nagekomen.

Vraag 7

Onderschrijft u dat mensen onder bewind, waarbij veelal sprake is van lichamelijke en/of geestelijke toestand, beschermend dienen te worden tegen discriminerende factoren waardoor zij financieel nadeel ondervinden? Zo ja, welke beleidsstukken blijkt dat uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja, dit onderschrijf ik, in lijn met mijn antwoord op vraag 2. Nederland is aangesloten bij het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarin expliciet wordt gesteld dat discriminatie op welke wijze dan ook niet geaccepteerd wordt. Dat geldt ook voor personen die vanwege een lichamelijke en/of geestelijke toestand onder bewind staan. Zij mogen niet vanwege de toestand waarin zij verkeren, door discriminerende factoren financieel nadeel ondervinden. Vóór het zomerreces wordt de werkagenda 2025–2030 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap naar de Tweede Kamer verzonden.

Zoals ik ook op vraag 2 heb geantwoord, dienen bewind en de bescherming die daarvan uitgaat voor de betrokkene juist te voorkomen dat mensen die als gevolg van een lichamelijke en/of geestelijke toestand tijdelijk of duurzaam hun financiële belangen zelf niet voldoende kunnen overzien, anders worden behandeld doordat extra eisen worden gesteld bij het aangaan van een transactie.

Vraag 8

Welke rol heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in deze kwestie ten aanzien van persoonsgegevens?

Antwoord 8

De openbaarheid van het CCBR ontslaat gebruikers niet van de verplichtingen onder de AVG. Het enkel voorkomen in het CCBR mag dan ook niet zonder meer aanleiding zijn voor het stellen van aanvullende voorwaarden – zoals een borgsom – zonder individuele beoordeling.

De Autoriteit Persoonsgegevens is als onafhankelijk toezichthouder bevoegd om onderzoek te doen naar signalen van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens uit openbare registers.⁴ Indien blijkt dat organisaties het CCBR structureel gebruiken voor doeleinden die niet verenigbaar zijn met het doel van het register of met de beginselen van de AVG, kan de AP corrigerende maatregelen treffen.

⁴ Art. 14 UAVG jo. art. 58 AVG